

Både Mats og Emil eier over hundre år gamle hus – møtte opp for å lære hvordan de skal ta vare på dem

HUNDRE ÅR GAMLE HUS: Mats Haneborg Finne (t.v.) og svigersønnen Emil Petersen eier begge gamle hus. Foto: Embla de Coning

Av [Embla de Coning](#)

Oppdatert: 12.09.25 21:49

Publisert: 12.09.25 21:37

Del

Trøgstad har fått et nytt kompetansesenter for bygningsvern. Med sang, taler og praktiske håndverksaktiviteter ble Østfoldarv åpnet. Senteret skal bli en viktig ressurs for huseiere, fagfolk og ikke minst ungdom som vil lære mer om kulturarv og håndverkstradisjoner i Østfold.

Annonsørinnhold

5 middager du MÅ prøve nå Med Middagsdisken blir middagen enklere og ■

Vise din egen annonse her?

– Jeg eier et gammelt hus og synes det er spennende med restaurering, sier Mats Haneborg Finne fra Hærland.

Smaalenenes Avis møter ham i Trøgstad, under kick off for Østfoldarv, sammen med svigersønnen hans, Emil Petersen.

Østfoldarv er et [senter som skal hjelpe folk med å ta vare på bygningene sine](#).

Det er midt i blinken for både Mats Haneborg Finne og Emil Pettersen, som begge eier hus som er over 100 år gamle.

– Det er kultur i veggene, og bygget i en tid da snekkere hadde stor kunnskap, sier Mats.

Mats har arvet en familieeiendom i Hærland, og legger vekt på kvalitet og bærekraft.

– Jeg ville ikke likt å bo i et nybygd hus som det bygges i dag. Det er hyggelig å ta vare på noe gammelt, legger han til.

Begge synes det er spennende å lære nye teknikker, og ser til andre som er flinke til å bruke gammel maling og bevare det originale.

ANNONSE

Vise din egen annonse her?

– Vi lærer underveis, og vil gjerne lære enda mer, sier Emil.

Vil samle og dele kunnskap

Østfoldarv er resultatet av en prosess som startet allerede under «Viken-tiden», da Akershus bygningsvernssenter hadde ansvar for deler av Østfold. Da fylket ble delt opp igjen, ble planene om et eget senter for Østfold tatt fram på nytt.

Christel Grøndahl, som jobber for Akershus Bygningsvernssenter, som er en del av Museene i Akershus (MIA), forteller at det var miljøet i Indre Østfold som var spesielt, og at kommunen var ivrig og klar til å dra prosjektet videre.

– Flere har bidratt i prosjektet siden evalueringsprosessen under Viken, og mange ildsjeler har jobbet lenge for å få senteret på plass, sa Grøndahl.

Målet med Østfoldarv er å samle og dele kunnskap om tradisjonelle byggeteknikker, materialbruk og restaureringsarbeid, slik at kulturhistoriske bygg og håndverkstradisjoner kan tas vare på for kommende generasjoner.

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

JOBDET LANGE FOR DETTE: Christel Grøndahl (t.h.) og Rune Balto Strønes har vært sentrale i arbeidet med å få Østfoldarv på plass. Christel jobber for MIA Akershus bygningsvernssenter, mens Rune er frivillig ildsjel og styremedlem i Østfoldarv senteret. – Dette er en festdag for hele Østfold og spesielt for oss i Indre Østfold, vi har jobbet og bidratt lenge for å få dette til, sier Rune. – Jeg har alltid hatt moro av gamle byggeteknikker og synes det er trivelig arbeid. Nå er det kjempekurant at ungdom kan få prøve seg og ha det gøy med dette, legger Christel til. Foto: Embla de Coning

Senteret er åpent

Åpningsdagen i Trøgstad hadde et godt oppmøte, med mange engasjerte deltakere som var spente på å lære mer.

ANNONSE

Vise din egen annonse her?

Programmet startet med folkemusikk fra Sunniva Berg, som kombinerte østfoldske musikktradisjoner med egne erfaringer fra gårdsdrift og vern av

kulturarv.

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

ØSTFOLDSK FOLKEMUSIKK: Sunniva Berg åpnet programmet med sang og egne ord under åpningsseremonien. Hun bor på en gård med gamle bygninger hun selv tar vare på, og får kombinere gårdsdrift i Østfold med folkemusikk fra Østfold. Åpningsprogrammet startet med en huldresang, etterfulgt av en vuggevis fra Skiptvet. Foto: Embla de Coning

Ordfører Saxe Frøshaug holdt åpningstalen, hvor han understreket betydningen av å ta vare på gårds- og kulturbygninger i Østfold.

– Dette er et viktig tilbud, ikke bare for ungdom som får en ny arena for aktivitet og mestring, men også for alle som ønsker å lære mer om vår historie og bygge videre på gode verdier, sa Frøshaug.

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

ÅPNINGSTALE: Ordfører Saxe Frøshaug fremhevet Østfolds rike historie og Fortidsminneforeningens innsats for å verne om bygninger og kulturarv. – Dette er en viktig ressurs både for allmennheten og forskere, og mange av bygningene våre, spesielt på gårdene, må tas vare på, sa han. Frøshaug roste også senterets fokus på ungdom. Frøshaug hugget båndet med en øks og erklærte Østfoldarv-senteret for åpent. Foto: Embla de Coning

Deretter fulgte leder for Indre Østfold Fortidsminneforening, Anne Kristoffersen, som kalte åpningen «en milepæl». Hun pekte på at senteret skal være en ressurs for både fagfolk, huseiere og allmennheten, med et særlig fokus på unge.

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

STOLT: Leder for Indre Østfold Fortidsminneforening, Anne Kristoffersen, kalte åpningen av Østfoldarv «en milepæl». – Vi er stolte og fornøyde over å ha kommet hit. Østfoldarv blir en viktig ressurs for fagfolk, huseiere og allmennheten, men spesielt for unge interesserte som nå får en unik mulighet til å lære, sa hun. Oppstarten skjer nå i Indre Østfold, etter mye arbeid og innsats fra mange, og på sikt er planen at senteret skal bli et kunnskapssenter for hele fylket. Foto: Embla de Coning

Interimstyret for senteret har bestått av Christina Westerveld Haug (leder), Christel Grøndahl, Mathilde Simonsen Dahl, Jim Holm Johansen, Roger Studsrud og Rune Balto Strønes. Interimstyret ble oppnevnt for å lede arbeidet fram til senteret var på plass, og hadde som oppgave å legge grunnlaget for organiseringen og oppstarten av Østfoldarv.

ANNONSE

Vise din egen annonse her?

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

INTERIMSTYRET: Interimstyret for bygningsvernsenteret består av Christina Westerveld Haug (styreleder, ikke på bildet), Christel Grøndahl (f.v.), Mathilde Simonsen Dahl, Rune Balto Strønes, Roger Studsrud (t.h.) og Jim Holm Johansen (ikke på bildet). Styret fikk blomster til takk for deres arbeid med å legge grunnlaget for senterets oppstart og organisering. Foto: Embla de Coning

På åpningsdagen ble også de nye daglige lederne for senteret presentert: Karoline Sundsrud og Sjur Harby, som skal dele stillingen.

Sundsrud, selv med bakgrunn i bygningsvern og eierskap til gamle hus, uttrykte stor entusiasme for oppgaven. Harby, arkeolog og bygningsverner, la til at fokuset på ungdom er avgjørende.

– Dagens etterkommere skal være morgendagens arvinger, og vi må verve dem inn nå, fortalte Harby.

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

NYE DAGLIGE LEDERE: Før sommeren ble stillingen som daglig leder for Østfoldarv utlyst. Etter en grundig prosess ble to kandidater vurdert så sterke at de ble bedt om å dele stillingen. Karoline Sundsrud og Sjur Harby skal nå lede senteret sammen. Foto: Embla de Coning

Karoline Sundsrud er østfolding, men bor nå i Akershus. Hun har stor erfaring med bygningsvern og gleder seg over betydningen av å ha et slikt senter i området. Sjur Harby, opprinnelig fra Hedmark med historisk opprinnelse fra Askim, eier også et gammelt hus og er både arkeolog og bygningsverner. Begge er spesielt begeistret for senterets fokus på ungdom.

– Dagens etterkommere vil arve kunnskapen videre, og det er viktig å engasjere dem allerede nå, sa Harby.

Fikk prøve seg på håndverk

Et av høydepunktene under arrangementet var at besøkende fikk prøve seg på tradisjonelle teknikker.

ANNONSE

Vise din egen annonse her?

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

HÅNDVERK OG TRADISJON: Erik Mårud (23) fra Marker har hatt moro med gamle teknikker hele livet. – Far drev alltid med lafting, ofte uten at jeg helt forstod hva han drev med, forteller Erik. Interessen vokste likevel, og han fikk senere jobb med dette i Ørje. Han synes det er trivelig arbeid, og setter pris på Østfoldarv sitt fokus på ungdom, her kan nye komme inn og ha det gøy mens de lærer. Under åpningsseremonien lånte Erik øksa si til ordfører Saxe Frøshaug for å «klippe» snora, noe han syntes var ganske morsomt. Foto: Embla de Coning

Erik Mårud (23) viste fram lafteteknikker og håndhøvlede materialer under aktivitetene på åpningsdagen, mens Thomas Johannessen fra Strønes Snekkerverksted lot folk teste seg på å lage egne knagger.

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

HÅNDVERK I PRAKSIS: Thomas Johannessen (34) fra Strønes Snekkerverksted AS i Trøgstad, en lokalbedrift som lager møbler og restaurerer gamle bygg, viste frem håndverk aktiviteter under åpningen av Østfoldarv. Han viste hvordan man kan lage en knaggrekke, og lot deltakerne prøve seg selv. – Det er prosessen med å bygge som er lærerik og spennende, og resultatet kommer umiddelbart, sier Thomas. – Det å kunne lære seg et håndverk er viktig, ikke minst for å ta vare på gamle kulturverdier. Vi driver blant annet med restaurering av vinduer, og slike ressurser er verdifulle å bevare, legger han til. Han fremhever også senterets betydning. – Østfoldarv er helt fantastisk, og det er superviktig med fokus på ungdommen. Det er der fremtiden ligger, og man må begynne tidlig for å engasjere neste generasjon, avslutter Thomas. Foto: Embla de Coning

Barn og unge fikk delta på aktiviteter som leirepuss og slemming, gamle metoder brukt på tømmerhus i Østfold. Blant de ivrigste var Amalie (11) og Ava (11) fra Trøgstad.

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

UNG INTERESSE: Amalie (11) og Ava (11) fra Trøgstad lærte om leirepuss og slemming og syntes det var kjempekult og spennende å lære om gamle bygninger. – Det er gøy å være her, sier Amalie. – Jeg vil gjerne drive med dette selv en dag, legger Ava til. Foto: Embla de Coning

I tillegg fortalte August Dingstad Eriksen (10) at han syntes restaurering er spennende, og at han gjerne ville lære mer om det.

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

SMÅ INTERESSERT: August Dingstad Eriksen (10) har nylig begynt å få interesse for gamle bygninger. – Jeg har ikke gjort så mye av dette før, men var på leir her på Trøgstad bygdemuseum for første gang i sommer, sa August. Moren hans forteller at huset de bor i ikke er så gammelt, men at det ble bygget med gammeldagse metoder av bestefaren hans. Foto: Embla de Coning

Dette betyr mye

Flere møbelsnekkerstudenter fra Mysen tok turen. Jon Lind Onstad (32), Simen Saltnes (34), Hauk Holte (20), Kristoffer Naas (27) og Selma Dokken (25) fortalte at det er inspirerende å se et senter som satser på ungdom.

– Det er kult at vi får en plass der vi kan lære mer praktisk, og at det finnes tilbud som dette i Østfold, fortalte Naas.

ANNONSE

Vise din egen annonse her?

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

PRAKTISK LÆRING: Kristoffer Naas (27, på bildet) studerer ved en av landets få møbelsnekkerskoler i Mysen, sammen med vennene Jon Lind Onstad (32), Simen Saltnes (34), Hauk Holte (20) og Selma Dokken (25). Kristoffer setter pris på den praktiske tilnærmingen. – Det er noe fint med å jobbe praktisk, og det er jo derfor vi er her i dag også, sier han. Han er fortsatt i ferd med å bli kjent med Østfoldarv, men synes senteret virker lovende. – Jeg var ikke sikker på hva vi skulle til, men hørte at det var et opplegg som var godt organisert og lett å prøve seg på. Det er kult at de satser på de yngre, det er et skifte der, og den yngre generasjonen blir mer opptatt av dette, legger han til. – Det er ikke mange andre steder man kan få denne typen erfaring uansett alder, avslutter Kristoffer. Foto: Embla de Coning

Roger Studsrud, som driver både malermesterfirma og butikk for historiske malinger, mener senteret er etterlengtet.

– Vi har ventet på dette lenge. Nå kan vi endelig sende huseiere hit, vel vitende om at de får gode råd og riktig kunnskap, sa Studsrud.

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

HISTORISK MALING: Roger Studsrud driver både malermesterfirmaet Studsrud, som har eksistert i 150 år, og butikken for historiske malinger, som ble startet i 2016. Han har vært i bransjen hele livet, og legger vekt på kvalitet. – Produktene som ble brukt før, holder fortsatt mål, mens mye av det man får kjøpt i dag, ikke er laget for å vare i hundrevis av år, sier han. Roger synes det er spennende å kunne utforske og gjenskape originale farger. – Vi farve trapper og graver oss ned i historiske farger for å finne de som ble brukt først. Slik kan vi blande farger som tilsvarer originalen, forteller han (avbildet til venstre) Han ser på åpningen av Østfoldarv som etterlengtet. – Vi har ventet på dette senteret lenge. Nå får vi et sted vi kan sende huseiere til, og vi vet at de kommer i trygge hender, legger han til. Foto: Embla de Coning

Også frivillige fra Trøgstad bygdemuseum var til stede. Maria Arnestad Thomassen og Liv Jorunn Balto Strønes fortalte at de ser på Østfoldarv som en viktig samarbeidspartner i formidlingen av lokal kulturarv.

– Om sommeren har vi leir for barn mellom 9 og 14 år, der de bor på museet i flere dager. Vi er opptatt av at den oppvoksende generasjonen skal lære ferdigheter som handler om selvberging og identitet, fortalte Thomassen.

(Artikkelen fortsetter under bildet.)

KULTURFORMIDLING: Maria Arnestad Thomassen (t.v.) og Liv Jorunn Balto Strønes representerer Trøgstad bygdemuseum under åpningen av Østfoldarv. Maria sitter i museumstyret, mens Liv Jorunn jobber mye frivillig. Om sommeren arrangerer de leir for barn mellom 9 og 14 år, hvor deltakerne bor på museet i flere dager. De legger vekt på kulturformidling og at den oppvoksende generasjonen skal lære ferdigheter innen selvberging. – Det handler også om identitet, sier Liv Jorunn. – Å forstå hvordan ting blir laget, enten det er mat, klær eller håndverk, gir respekt for prosessen og egen mestring. Vi lærer barna at de kan lage mye selv og ikke alltid trenger å bestille eller kjøpe alt, forteller hun. Foto: Embla de Coning

Starten på noe større

Åpningen markerte ikke bare starten på et nytt kompetansesenter, men var også et tydelig signal om at kulturarven i Østfold skal forvaltes og videreføres.

Som Anne Kristoffersen fra Fortidsminneforeningen uttrykte:

ANNONSE

– Jobben begynner nå, men med dette fellesskapet av ildsjeler, fagfolk og ungdommer er vi trygge på at Østfoldarv får en lys framtid, avsluttet hun.

STORT ENGASJEMENT: Arrangementet hadde godt oppmøte, med både fagfolk, ildsjeler og ungdom til stede. Åpningen markerte ikke bare starten på Østfoldarv som nytt kompetansesenter, men var også et tydelig signal om at kulturarven i Østfold skal forvaltes og videreføres. Foto: Embla de Coning

Les mer om: [Bolig og eiendom](#) [Trøgstad](#) [Bygningsvern](#)

Smålenenes Avis
25 613 følgere

Følg side

Del

Se kommentarer

Flere saker

Trøgstadbadet lekker – nå må det oppgraderes for

flere millioner

I seks uker har Randi vært Nav-leder i Indre Østfold: – Jeg stortrives, og det mener jeg

Lei smell for ung bilfører fra Indre Østfold – mistet førerkortet med minst mulig margin

Kommentarer til denne saken

Eldste

Nyeste

Populære

[Debattregler](#)

Logg inn

Til toppen

Ansvarlig redaktør: Anne Sterri Harestad • Epost til redaksjonen • Adresse: Trøgstadveien 4B, 1830 Askim

• Sentralbordet - 69816100 • Personvernpolicy / Informasjonskapsler • Redaktørplakaten

• smaalenene.no lagres regelmessig av Nasjonalbiblioteket. Nettsiden vil bli gjort tilgjengelig som kildemateriale for forskning og dokumentasjon

• PFU • Åpenhetsloven • Utgitt av Smaalenene Medier AS • Personverninnstillinger

Smaalenenes Avis © 2025